

FINANTSINSPEKTSIOON

AUDIITORI ARUANNE INVESTEERIMISÜHINGU KLIENDI VARA KAITSMISE JA HOIDMISE PÕHIMÕTETE TOIMIMISE KOHTA

Soovituslik juhend on kehtestatud Finantsinspeksiooni juhatuse 17.02.2010 otsusega nr 1.1-7/9 Finantsinspeksiooni seaduse § 57 lg 1 alusel.

SISUKORD

1. Juhendi eesmärk, reguleerimisala ja kohaldamine	
2. Aruande koostamine.....	
2.1. Üldised põhimõtted.....	
2.2. Investeerimisühingu kliendi varade hoidmise ja kaitse regulatsioon.....	
2.3. Aruande koostamiseks läbi viidavad protseduurid.....	
3. Aruande sisu.....	
4. Aruande esitamine Finantsinspeksioonile	
4.1. Aruandlusperiood ja aruande esitamise tähtaeg.....	
4.2. Aruande esitamine.....	
5. Vastutus ja sanktsioonid	
6. Juhendi jõustumine.....	

1. JUHENDI EESMÄRK, REGULEERIMISALA JA KOHALDAMINE

Väärtpaberituruseaduse („VPTS”) § 88 lg 7 alusel esitab investeerimisühing vähemalt kord aastas Finantsinspeksioonile oma audiitori aruande investeerimisühingu sise-eeskirjadega määratud kliendi vara kaitsmise ja hoidmise põhimõtete toimimise kohta investeerimisühingus („Aruanne”).

Juhendi eesmärk on selgitada Aruande koostamisele ja sisule esitatavaid nõudeid, Aruande esitamise viisi ja tähtaega ning vastutust Aruande mitteesitamise või nõuetele mittevastava aruande esitamise eest. Juhendis esitatud juhiseid peab järgima kooskõlas VPTS-is ja teistes õigusaktides kehtestatud nõuetega.

Aruande peavad Finantsinspeksioonile esitama järgmised isikud:

- Eestis registreeritud investeerimisühingud;

- Eestis registreeritud fondivalitsejad, kellele on antud fondivalitseja tegevusluba koos õigusega osutada ühte või mitut investeerimisfondide seaduse § 9 lg 2 punktides 1-3 nimetatud teenust;
- Eestis registreeritud krediidasutused;
- Kolmandate riikide investeerimisteenust osutavate isikute Eesti filiaalid.

Juhendis kasutatakse kõigi eelloetletud isikute puhul mõistet „Investeerimisühing”.

2. ARUANDE KOOSTAMINE

2.1. Üldised põhimõtted

Investeerimisühing peab tagama, et Aruande koostamisel järgitakse järgmisi üldpõhimõtteid:

1. Aruande koostab investeerimisühingu audiitor, kes on nimetatud kooskõlas VPTS § 80 lõigetes 2 ja 3 ja § 112 lõigetes 1 ja 2 või krediidasutuste seaduse § 94 lõigetes 1 ja 2 või investeerimisfondide § 240 lõige 6 sätestatuga ;
2. Aruande koostamise tingimused lepivad kokku audiitori ja investeerimisühingu vahel sõlmitavas kirjalikus lepingus;
3. audiitor tutvub enne aruande koostamist asjassepuutuvate VPTS ja muude õigusaktide nõuetega, käesoleva Finantsinspeksiooni juhendiga ja muude asjakohaste Finantsinspeksiooni poolt välja antud juhendite ja ringkirjadega;
4. audiitor kajastab oma tööpaberites:
  - töö planeerimise detailid;
  - läbiviidud protseduuride kirjelduse, aja, ulatuse ja nende alusel tehtud järeldused;
  - põhjenduse ja järeldused kõigis olulistest otsustust nõudvates küsimustes.
5. audiitor kinnitab Aruandes, et see on koostatud kooskõlas rahvusvahelise standardiga *International Standard on Assurance Engagements 3000*, „*Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*“ („ISAE 3000“), mis käsitleb muude raportite kui auditite ja finantsinformatsiooni ülevaadete koostamist;
6. audiitor viib läbi vajalikud protseduurid, mis on piisavad audiitori arvamuse andmiseks. Seejuures ei pea audiitor kontrollima iga üksikut tehingut/kirjet ega saavutama täielikku veendumust, et süsteemid on absoluutselt piisavad ja toimivad;
7. audiitor teavitab Finantsinspeksiooni viivitamatult kirjalikult Aruande koostamise käigus talle teatavaks saanud asjaoludest, mille tulemuseks on või võib olla:
  - investeerimisühingu tegevust reguleerivate õigusaktide oluline rikkumine;
  - juhi või töötaja tegudest tulenev oluline varaline kahju investeerimisühingu kliendile või klientidele.
8. audiitor võib Aruandes kinnitada, et see on koostatud kooskõlas rahvusvahelise standardiga ISAE 3000 Eestis samaväärse autoriteetsusega rahvusvahelise või Eesti standardiga tuues selle standardi identifikaatorid, kehtestaja ja avaldamise andmed. Sellisel juhul ei kohaldu vastavas osas käesoleva juhendi p 2.1.5, kui audiitor lisaks põhjendab Aruandes ISAE 3000 mittetuginemist, tuues ära riskid mis kaasnevad ISAE 3000 mittekoostamisega.

2.2. Investeerimisühingu kliendi varade hoidmise ja kaitse regulatsioon

Audiitor peab enne Aruande koostamist tutvuma vähemalt järgmiste investeerimisühingu kliendi varade hoidmist ja kaitset reguleerivate õigusnormidega:

- VPTS § 88: Kliendi varade hoidmise ja kaitse üldnõuded
- VPTS § 88¹: Kliendi väärtpaberite ja raha kaitse
- VPTS § 88²: Kliendi väärtpaberite hoidmine
- VPTS § 88³: Kliendi raha hoidmine
- VPTS § 88⁴: Kliendi väärtpaberite kasutamine ja käsutamine
- VPTS § 89¹: Kliendile teenuse osutamise kohta esitatavad aruanded
- VPTS § 90: Registreerimis- ja säilitamiskohustus
- Rahandusministri 14. novembri 2007.a määrus nr 51

2.3. Läbiviidavad protseduurid

Aruanne vastab nõuetele, kui selle koostamisel on läbi viidud vähemalt järgmised protseduurid:

1. audiitor on tutvunud VPTS-is ja muudes õigusaktides sätestatud kliendi vara hoidmise ja kaitse nõuetega, samuti käesoleva juhendiga ja muude asjakohaste Finantsinspektsiooni juhendite ja ringkirjadega;
2. audiitor on kaardistanud investeerimisühingu poolt osutavad investeerimisteenused ja tegevused;
3. audiitor on viinud läbi investeerimisühingus kliendi varade kaitsmise ja hoidmise kohta kehtestatud sise-eeskirjade analüüsi kehtiva regulatsiooni suhtes;
4. audiitor on võtnud investeerimisühingu juhtkonnalt kinnituse investeerimisühingu tegevuse kooskõla kohta investeerimisühingus kehtestatud kliendi varade hoidmist ja kaitset reguleerivate sise-eeskirjadega või Aruandes on audiitor põhjendanud, miks juhtkonnalt eeltoodud kinnituse võtmine ei olnud võimalik;
5. audiitor on intervjuerinud investeerimisühingu juhtkonda kuuluvaid isikuid ja otseselt kliendi varade ja hoidmisega seotud isikuid, eesmärgiga kontrollida sise-eeskirjade toimimist ja järgimist praktikas;
6. audiitor on intervjuerinud investeerimisühingu vastavuskontrolli teostajat, eesmärgiga tuvastada võimalikke probleeme klientide vara hoidmise ja kaitse nõuete täitmisega investeerimisühingus;
7. audiitor on tutvunud investeerimisühingus registreeritud kliendikaebustega ja nende lahendamiseks rakendatud meetmetega, eesmärgiga tuvastada kliendi varade hoidmise ja kaitse nõuete rikkumisi;
8. audiitor on kontrollinud väärtpaberikontode väljavõtete, raamatupidamise dokumentide ja/või intervjuude põhjal klientide raha ja varade üle arvestuse pidamist, eristamist teiste klientide ja investeerimisühingu rahast ja varadest; testinud vastavate registreeritud toimimise ja arvestuse järjepidevuse olemasolu aruandlusperioodil;
9. audiitor on kontrollinud klientide raha ja varade üle investeerimisühingu poolse arvestuse pidamise süsteemist tulenevate andmete vastavuse võrdlemise protseduure ja selle tulemusi kolmandate isikute poolt esitatud andmetega, kelle juures klientide raha ja/või varasid hoitakse;
10. audiitor on kontrollinud ühingu poolt kehtestatud deponooriumite/kontohaldurite (kelle juures avatud kontodel klientide raha ja/või vara hoitakse) valiku ja jälgimise protseduuridest ja põhimõtetest tulenevate nõuete täitmist ning valitud partnerite ja nendega sõlmitud lepingute vastavust VPTS § 88² ja § 88³ nõuetele;
11. audiitor on kontrollinud kliendi raha ja väärtpaberite hoidmise kohta klientidele esitatava aruandluse olemasolu ja vastavust investeerimisühingus kehtestatud protseduuridega ning VPTS § 89¹ lg 2 nõuetega;

12. audiitor on kontrollinud kliendi vara omandiõigusest tulenevate õiguste (hääleõiguse teostamine, õigus varast saadavatele intressidele/dividendidele jne) teostamist vastavalt investeerimisühingus kehtestatud protseduuridele;
13. audiitor on kontrollinud investeerimisühingu poolsete finantseerimistehingute vastavust VPTS § 88⁴ nõuetele.

3. ARUANDE SISU

Audiitori Aruandes märgitakse:

1. andmed Aruande koostanud audiitori kohta: audiitorühingu või audiitori nimi ja asukoht;
2. andmed investeerimisühingu kohta, kelle klientide varade hoidmise ja kaitse põhimõtete toimimise kohta Aruanne on koostatud;
3. aruandlusperiood ja Aruande koostamise kuupäev;
4. mäрге selle kohta, et Aruanne on koostatud esitamiseks Finantsinspeksioonile VPTS § 88 lg 7 alusel;
5. audiitori kinnitus, et Aruanne on koostatud kooskõlas kohaldatud standardiga (p-d 2.1.5 või 2.1.8), motiveerides seda käesoleva juhendi p-s 2.1.8 sätestatud juhtumil;
6. Aruande koostamiseks audiitori poolt kontrollitud valdkonnad;
7. audiitori arvamuse kujundamiseks läbi viidud protseduurid;
8. kui investeerimisühingul on tegevusluba kliendi raha ja/või väärtpaberite hoidmiseks, audiitori arvamus järgmiste asjaolude kohta:
  - kas investeerimisühingus olid aruandlusperioodil piisavad sise-eeskirjad ja süsteemid kliendi varade hoidmise ja kaitse nõuete täitmiseks kogu Aruandes vaadeldava perioodi vältel;
  - kas investeerimisühingu tegevus on vastavuses kliendi varade hoidmise ja kaitse nõuete täitmiseks kehtestatud sise-eeskirjadega Aruande koostamise seisuga;
9. juhul, kui audiitor on tuvastanud Aruande koostamise käigus investeerimisühingu kliendi varade hoidmise ja kaitse nõuete täitmiseks kehtestatud sise-eeskirjade ja süsteemide ebapiisavuse või investeerimisühingu tegevuse mittevastavuse eelnimetatud sise-eeskirjadele, audiitori arvamus selle kohta, milliseid nõudeid on rikutud, s.h puuduste ja rikkumise kirjeldus ja viide vastavale õigusnormile;
10. kui audiitoril ei ole võimalik esitada punktis 9 nimetatud arvamust, siis kirjeldus selle kohta, millises osas arvamuse andmine võimalik ei ole ja põhjendus, miks arvamuse kujundamine ei ole võimalik;
11. kui investeerimisühingul ei ole tegevusluba klientide raha ja/või väärtpaberite hoidmiseks või ta ei hoi klientide raha ja/või väärtpabereid tulenevalt oma ärimudelist, audiitori mäрге selle kohta, et investeerimisühingu juhtkond on audiitorile kinnitanud, et investeerimisühing ei hoi klientide varasid ning audiitori kinnitus selle kohta, et ta on viinud läbi vajalikud protseduurid ning veendunud, et investeerimisühing ei ole aruande perioodil hoidnud kliendi raha ja/või väärtpabereid;
12. Aruandele kirjutavad alla selle koostanud audiitor ja juhtivaudiitor.

4. ARUANDE ESITAMINE FINANTSINSPEKTSIOONILE

4.1. Aruandlusperiood ja aruande esitamise tähtaeg

VPTS § 88 lg 7 kohaselt tuleb Aruanne esitada vähemalt üks kord aastas.

Aruandes vaadeldav periood ei tohi olla pikem kui üks aasta arvates eelmise aruande perioodi lõpust. Investeeringisühingul on õigus esitada Aruanne ka lühema perioodi, nt 6 kuu kohta. Samuti võib esitada ühekordselt ühe lühemat perioodi katva Aruande ning esitada edaspidi Aruanne koos muu Finantsinspeksioonile esitatava aruandlusega.

Juhul, kui Aruanne esitatakse koos muu Finantsinspeksioonile esitatava aruandega, peab VPTS § 88 lg 7 alusel esitatav aruanne olema selgelt eristatav muust aruandlusest.

Aruanne tuleb esitada Finantsinspeksioonile mõistliku aja jooksul peale aruande perioodi lõppu. Finantsinspeksioon peab antud juhul mõistlikuks ajaks kuni kolme kuud peale aruandlusperioodi lõppu.

4.2. Aruande esitamine

Aruande esitab Finantsinspeksioonile investeeringisühing koos investeeringisühingu poolt allkirjastatud kaaskirjaga.

Juhul, kui Aruandes on esitatud Audiitori märkused investeeringisühingus tuvastatud puuduste või rikkumiste kohta, esitab investeeringisühing märkustega nõustumisel kaaskirjas meetmed ja tegevuskava puuduste kõrvaldamiseks või rikkumiste kordumise välistamiseks; Aruandes toodud märkustega mittenõustumisel esitab investeeringisühing Finantsinspeksioonile oma põhjendatud seisukoha.

5. VASTUTUS JA SANKTSIOONID

Kuigi Aruande koostab investeeringisühingu audiitor, vastutab Aruande esitamise kohustuse nõuetekohase täitmise eest investeeringisühing.

VPTS § 237⁸ lg 2: Juriidilise isiku poolt aruande, teabe, selgituse või muu dokumendi inspeksioonile esitamata jätmise, esitamisest keeldumise või mitteõigeaegse esitamise või ebaõige või puuduliku teabe esitamise või aruannete avalikustamise kohustuse rikkumise eest karistatakse rahatrahviga kuni 500 000 krooni.

VPTS § 88 lg 7 kohustuse rikkumine on väärtegu, mille kohtuväline menetleja on Finantsinspeksioon.

6. JUHENDI JÕUSTUMINE

Juhend jõustub 1. juulist 2010.

Finantsinspeksioon hindab hiljemalt kahe aasta möödudes juhendi jõustumisest selle p 2.1.8 vajalikkust.

